

po-situatsii-na-ukraine

8. Vremennyj poverennyj v delah Ukrainy provel vstrechu s Ministrom inostrannyh del Respubliki Kazahstan E.Idrisovym [Elektronnyj resurs] / Novosti Posol'stva Ukrainy v Kazahstane. – Rezhim dostupa: <http://kazakhstan.mfa.gov.ua/ru/press-center/news/22447-timchasovij-povirenij-u-spravah-ukrajini-proviv-zustrich-z-ministrom-zakordonnih-sprav-respubliki-kazahstan>

9. Iz-za pozicii RK po Krymu MID Ukrainy vruchil notu Kazahstanu // http://forbes.kz/process/iz-za_pozitsii_rk_po_krymu_mid_ukrainyi_vruchil_notu_kazahstanu

10. Geografichna struktura zovnishn'oi' torgivli tovaramy za sichen' – serpen' 2014 roku [Elektronnyj resurs] // Derzhavna sluzhba statystyky Ukraïny. – Rezhym dostupu : <http://www.ukrstat.gov.ua/>

Polyakova M. E., post-graduate student of Petro Mohyla Black Sea State University (Ukraine, Mykolaiv), gileya.org.ua@gmail.com

Ukrainian–Kazakh cooperation at the present stage: the factor of political crisis in 2014

Worsening of political crisis in Ukraine in 2014 undoubtedly influenced bilateral relations with many countries. Taking into account the significant intensification of political dialogue and as a result deepening of economic cooperation with Kazakhstan in the period of presidency of Viktor Yanukovich, it is important to assess how events of Ukrainian "maydan", Russia's annexation of the Crimea peninsula and the war in the East of our country have changed this relationship.

Keywords: political crisis, Ukrainian–Kazakh cooperation, economy cooperation, political dialog.

Полякова М. Е., аспирантка, Черноморский государственный университет им. Петра Могилы (Украина, Николаев), gileya.org.ua@gmail.com

Украинско–казахстанское сотрудничество на современном этапе: фактор политического кризиса 2014 года

Обострение политического кризиса в Украине в 2014 году, безусловно, повлияло на ее межгосударственные отношения со многими странами мира. Беря во внимание значительную активизацию политического диалога и как следствие улучшение экономического сотрудничества с Казахстаном в период президентства В.Януковича, важно оценить, как события украинского "майдана", аннексия Россией полуострова Крым и война на востоке нашей страны изменили эти отношения.

Ключевые слова: политический кризис, украинско–казахстанское сотрудничество, политический диалог, экономическое сотрудничество.

* * *

УДК 339.94(477+510)(045)

Пономарьова І. С.

професор кафедри міжнародних відносин,
Маріупольський державний університет
(Україна, Маріуполь), irini2003@rambler.ru;

Анохіна А. В.

студентка, Маріупольський державний університет
(Україна, Маріуполь), ali-anokhina@uandex.ua

ОСНОВНІ НАПРЯМКИ СПІВПРАЦІ УКРАЇНИ ТА КНР В ЕКОНОМІЧНІЙ СФЕРІ

Досліджено економічний аспект двосторонніх відносин України та Китайської Народної Республіки. Автор характеризує основні напрямки економічного співробітництва між країнами, з моменту встановлення дипломатичних відносин і до сучасності. Досліджено основні етапи розвитку двосторонніх відносин в економічній сфері. Розглянуто основні проекти між Україною та КНР в торговельно-економічній галузі, як першочергові, так і довгострокові. Також, у статті аналізується товарообіг між державами за 2009–2014 рр., структура експорту та імпорту. Акцентовується увага на взаємовідносності для обох країн співпраці у даному напрямку. Автор зазначає, що співробітництво з економічно сильною КНР, для України можливість не лише отримати додаткові інвестиції, але й можливість посилити свої позиції на міжнародній арені. Крім того, розглянуті перспективи подальшої співпраці України та КНР в цьому напрямку.

Ключові слова: Україна та КНР, інвестиції, товарообіг, економічна сфера, співробітництво.

Для України налагодження зв'язків з КНР є надзвичайно перспективним, тому що співробітництво з таким партнером може посилити її позиції на міжнародній арені. КНР цікава своєю моделлю

розвитку і Українська держава може використовувати її досвід. Більше десятиліття тому Китай був виключно сільськогосподарською країною, а на сьогодні має найпривабливішу для інвесторів економіку в світі, тому Китайська республіка поступово стає економічною наддержавою і укріплення зв'язків з нею є надзвичайно важливим.

Китай, в свою чергу, вбачає в Україні перспективного економічного партнера, насамперед у таких галузях, як машинобудування, військово-промисловий комплекс, високі технології, зокрема, космічна техніка, авіа та суднобудівна галузь, матеріалознавство, радіаційна безпека тощо.

Все це зумовлює **актуальність** даної теми.

Історіографічна база дослідження представлена роботами, що присвячені двосторонньому співробітництву України та КНР. Найповніше в цьому напрямку виступають українські дослідники. У роботі "Пріоритетні питання політики України щодо країн Азії" [2], А.З. Гончарук велику увагу приділяє аналізу міждержавних відносин України та КНР у різноманітних сферах, зокрема в економічній. А. Образцова у своїй роботі "Китай: переагрузка" [6], характеризує основні фактори що впливали на розвиток українсько-китайського діалогу у різноманітних сферах та перспективи подальшої співпраці. Зазначає проблемні питання що можуть вплинути на стан двосторонніх відносин та можливі шляхи їх вирішення. І.С. Погорелова у своїй праці "Сучасні українсько-китайські відносини: історія становлення та розвитку" [7], розглядає відносини між Україною і Китайською Народною Республікою та узагальнює основні напрямки співробітництва у політичній, науково-технічній, економічній та гуманітарній сферах. Констатує досягнення та успіхи українсько-китайського співробітництва. Доводить перспективність подальшого розвитку відносин між Україною і КНР.

Таким чином, історіографічна база за даною проблемою є достатньою.

Метою дослідження є аналіз економічного співробітництва між Україною та Китайською Народною Республікою.

Для досягнення поставленої мети необхідно вирішити ряд **наукових завдань**:

- дослідити етапи розвитку двосторонніх відносин;
- проаналізувати стан українсько-китайського співробітництва на сучасному етапі в економічній сфері;
- визначити пріоритетні напрямки співпраці та її перспективи.

Джерельна база роботи представлена спільними комюніке та деклараціями, меморандумами, угодами між урядами країн в економічній та торговельній сферах, офіційними сайтами урядів країн. Саме вони дозволяють відслідкувати основні напрямки співпраці країн в економічній сфері, проаналізувати вже проведені заходи та побачити перспективні проекти що заплановані в майбутньому.

Методологічна основа роботи представлена наступними підходами та методами. **Хронологічно-історичний підхід** було використано при викладі основного матеріалу, для того, щоб дослідити у хронологічній послідовності розвиток двосторонніх

відносин, та розвиток економічного вектору співробітництва між Україною та КНР.

Методи аналізу і синтезу були використані при вивченні напрямків та форм співробітництва між країнами в економічній галузі.

Структурно-функціональний метод. Використання цього методу у роботі, дозволило визначити роль економічного аспекту у співробітництві України та КНР, та його вплив на подальший розвиток та укріплення відносин між країнами.

Налагодити тісні економічні зв'язки з Китаєм намагався ще Леонід Кучма. Завдяки декларації про принципи відносин і стратегічну співпрацю між Україною та Китайською Народною Республікою в XXI столітті були закладені основи економічного та стратегічного співробітництва. Зокрема було вирішено вжити заходів щодо поліпшення механізму координації для комерційного співробітництва, постійно збагачувати і оптимізувати структуру торгівлі, збільшити обсяг торгівлі й почати співпрацю у сфері високих технологій. А також, заохочувати і підтримувати установи та підприємства Китаю та України створювати масштабні інфраструктурні та енергетичні проекти між Китаєм, Україною і третіми країнами [12].

Товарообіг між КНР і Україною за підсумками 2003 р. склав 2175 млн. дол. і зріс порівняно з 2002 р. на 76,3%. Експорт Китаю склав 928,9 млн. дол. (збільшення на 76,1%), а імпорт – 1246,1 млн. дол. (збільшення на 76,4%). Негативне сальдо КНР склало 317,2 млн. дол. Найбільший вартісний обсяг і питома вага експорту КНР склали товари народного споживання. Значно збільшилася частка в експорті машинотехнічної продукції. Ввезення в Україну китайських товарів по групі електромашин й устаткування збільшилося на 220%, склавши 133,1 млн. дол. З України в КНР ввозилися чорні метали (1015,7 млн. дол. із зростанням на 271,2%), на які припадає 81,5% від загального обсягу імпорту КНР з України. За підсумками 2003 р. в китайському імпорті відбулося значне збільшення питомої ваги літальних апаратів – на 491% (10,8 млн. дол.) [8].

Втім, за часів президентства Віктора Ющенка політичні відносини Китаю з Україною зіпсувалися, тому, економічне співробітництво довелося відкласти. Але зовсім без співробітництва не обійшлося. За статистичними даними китайської сторони, в 2005 р. обсяг договірних інвестицій в Україні досяг 41,9 тисяч дол. Китайську сторону приваблювала в Україні телекомунікаційна сфера – зокрема, активну роль тут відігравали провідні компанії КНР в цій області – “ЗТЕ” і “Хуавей”, а також виробництво хімічної продукції в Україні [7].

Що стосується торгівельно-економічних відносин, то обсяг товарообігу між двома країнами в 2006 р. досяг більше 3 млрд. дол. На той час Україна не використовувала в повному обсязі можливості співпраці з Китаєм. В якості пріоритетного для України напрямку зовнішньої політики був обраний Захід, Євросоюз та США.

Світова фінансово-економічна криза негативно позначилася на двосторонній торгівлі, обсяги якої скоротилися. Але якщо КНР за підсумками 2009 р.

вдвічі скоротила експорт товарів в Україну, то Україна навпаки збільшила поставки в 2,6 рази. Експорт досяг рекордного за останні роки показника – 1,4 млрд. доларів. Багато в чому це пояснювалося тим, що Китай відновив закупівлі українського металу. У 2009 р. Китай завіз 1,9 млн. т. цієї продукції з України на 619 млн. доларів, тоді як у 2008 р. таких поставок не було [9].

Відновити економічний інтерес КНР до України намагався і Віктор Янукович. За час його президентства було підписано ряд угод, які дали можливість Україні отримати інвестиції з Китаю, поліпшити товарообіг між двома країнами та розвивати співробітництво в сферах авіації, космосу, науки і техніки, сільського господарства, інфраструктурного будівництва і т.д. Для посилення існуючих механізмів взаємодії було засновано комісію з питань двостороннього співробітництва з співголовами на рівні віце-прем'єрів (2011 р.). У її рамках створено підкомісії в сфері торгівлі, науки, сільського господарства, космосу, культури та освіти [10].

У рамках засідання комісії було досягнуто низку домовленостей про реалізацію спільних проектів та напрямки співпраці. Зокрема, про участь китайської компанії Tiandi Science Technology CO, LTD в модернізації технічного обладнання шахт України, участь Міжнародної будівельної компанії при Китайській корпорації будівництва гідроенергетичних об'єктів у будівництві малих гідроелектростанцій в Україні, а також, про співпрацю з машинобудівною корпорацією СІНОМАШ щодо будівництва парогазової електростанції в Щолкіно (Крим). Крім того, сторони обговорили можливості залучення провідних китайських підприємств до модернізації транспортної інфраструктури України, виконання безперешкодного здійснення контейнерних перевезень за маршрутом Китай – Україна – країни Західної Європи. Також досягнуто домовленості з співпраці в області авіатранспорту. Україна була готова запропонувати Китаю свої літаки і кораблі, можливості з будівництва об'єктів енергетики. У 2010 р. Феодосійська суднобудівна компанія “Море” приступила до виконання контракту з Китаєм на постачання чотирьох десантних кораблів на повітряній подушці класу “Зубр”. За даними Центру дослідження армії, конверсії і роззброєння, вартість угоди перевищувала 300 млн. доларів [12].

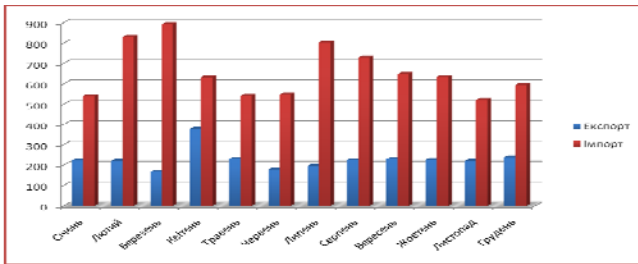
Також у 2013 році тривали переговори з Китаєм щодо розбудови порту, неподалік Євпаторії із глибиною до 25 метрів. Проект (10 мільярдів доларів) передбачав зведення кількох терміналів і зерносовищ для транзиту вантажів (зерна, сільгосппродукції та машинобудівної продукції). Китай спростовує інформацію про наміри будувати в Криму глибоководний порт. Компанія-підрядник заявила – поновлювати переговори не буде через окупацію півострова та зміну там влади [5].

На сучасному етапі Україна та КНР розглядають питання співробітництва в галузі сільського господарства. 1 вересня 2014 року відбулося четверте засідання Підкомісії з цих питань між урядом України та Урядом КНР. Була підписана Угода про співробітництво в галузі здоров'я та карантину тварин. Підписання відбулось за участю Міністра аграрної політики і продовольства України Ігоря Швайки та

Головного економіста Міністерства аграрної політики КНР Ян Шаопіном. “Не дивлячись на важку ситуацію у державі та всі виклики, останнього часу, сільське господарство України демонструє зріст експортного потенціалу. В нас є ті напрями, за якими ми вже можемо поглиблювати співпрацю. І якщо у 2013 році товарообіг між Україною та Китаєм склав більше 700 мільйонів, то чому б не зробити його мільярдним?!” – заявив Міністр. “Тим паче, що Україна нарешті позбавилась рабської прив’язаності до Російської Федерації. Наше партнерство з Китаєм чесне та побудоване на взаємовигідних умовах” [1].

За даними Держкомстату України, в 2013 році загальний товарообіг між Україною та КНР збільшився у порівнянні з 2012 роком на 8,4% і склав 10,63 млрд. дол. США. Український експорт становив 2,73 млрд. дол. (збільшення на 53,4%), імпорт з КНР – 7,90 млрд. дол. (залишився на рівні 2012 р.). Від’ємне сальдо України в торгівлі з КНР за 2013 році склало 5,17 млрд. дол. США [4].

Щомісячні обсяги експорту – імпорту товарів Україна – КНР у 2013 році (млн. дол. США)

Головними товарними позиціями українського експорту у 2013 році були: мінеральні продукти (залізні, титанові, цирконієві руди), питома вага яких становила близько 67%; жири і масла тваринного або рослинного походження, частка яких збільшилася майже до 14%; машини, устаткування і механізми (в основному, газові турбіни), частка яких склала практично 10%. У структурі китайського імпорту в 2013 році основними товарними групами були: машини, устаткування та механізми – 36%, неблагородні метали та вироби з них – 12%, текстиль та текстильні вироби – 10%, взуття, головні убори, парасольки – 9%, пластмаси та каучук – 7% [4].

Згідно з даними Генеральної митної адміністрації КНР, за підсумками 2013 року товарообіг між Україною та КНР склав 11,1 млрд. дол. США, що більше показника 2012 р. на 7,3%. При цьому, експорт товарів з України становив 3,3 млрд. дол. США (зростання на 7,9%), імпорт – 7,8 млрд. дол. США (зростання на 7,1%). Сальдо двосторонньої торгівлі було на користь КНР і склало 4,5 млрд. дол. США [8].

Найактивніше здійснювали експортно-імпортні операції підприємства м. Києва, Донецької, Дніпропетровської, Київської, Запорізької, Луганської та Одеської областей.

На даному етапі у структурі двостороннього обігу торгівлі товарами наявний значний дисбаланс: імпорт китайських товарів практично втричі перевищує український експорт до Китаю.

При цьому, якщо китайський імпорт до України є збалансованим (практично всі товарні групи рівно представлені), то український експорт до КНР є, в принципі, монокультурним і сировинним (руди, шлаки, сировина для металургії).

За оцінками китайських експертів, головним чинником, що обмежує зростання обсягів українського експорту до КНР, є досить велика вартість української технологічної продукції (обладнання та устаткування) і її якісне відставання від аналогічної продукції основних світових виробників.

До того ж, двостороннє інвестиційне співробітництво поки що не відповідає можливостям Китаю і потребам України. Нарощування обсягів імпорту з КНР не супроводжується активізацією інвестиційного співробітництва (0,48% у загальному обсязі залучених прямих іноземних інвестицій), українські інвестиції в КНР також практично відсутні.

Згідно з даними Держкомстату України, станом на 01.01.2014 року загальний обсяг залучених в економіку України китайських інвестицій становив 20,3 млн. дол. США, приріст інвестицій за 2013 рік склав 1,6 млн. дол. США.

Найбільший обсяг інвестицій з Китаю надійшов до української промисловості, він становить 8,7 млн. дол. США, що складає 42,7% від загального обсягу китайських інвестицій. У сферу оптової та роздрібною торгівлі інвестовано 3,85 млн. дол. США (19,0%); до сільського, лісового та рибного господарств залучено 1,99 млн. дол. США (9,8%) [4].

Також, необхідно відзначити, що Україна і Китай у 2010–2013 рр. домовились про реалізацію кількох спільних проектів. Всі вони знаходяться на різних стадіях розробки, але наразі жоден з них не було реалізовано повністю. Серед таких проектів можна відзначити наступні:

- будівництво залізниці від аеропорту до Києва. Відповідну рамкову угоду було підписано в ході візиту президента України. Документ дозволить одержати кредитне фінансування в обсязі до 1 млрд. доларів на будівництво залізниці протяжністю 8 км, 4 станцій і постачання електропоїздів;

- меморандум про співпрацю в будівництві парогазової електростанції у селищі Щолкіно в Криму вартістю 700–800 млн. доларів. Крім того, досягнута домовленість про надання Україною в лізинг бурової установки для розробки родовищ на шельфі вартістю 200 млн. доларів. Українські і китайські компанії мають намір спільно розробляти родовища на шельфі Чорного моря;

- програма двостороннього співробітництва у сфері дослідження та використання космічного простору в мирних цілях на 2011–2015 рр. Документ містить у собі більше 50 “першочергових” і “перспективних” проектів. Серед них – технічне співробітництво, участь у дослідницьких програмах один одного, обмін делегаціями фахівців [1].

Таким чином, з приводу економічного співробітництва України та КНР, можна сказати, що воно розвивалося з перемінним успіхом:

1. 1991–2004 рр. – почало активно розвиватися після серії двосторонніх візитів глав держав, та після підписання відповідних договорів. По-перше, це

пов'язано з угодою про створення Міжурядової комісії, для регулювання торговельно-економічних відносин, а також з декларацією 2001 р. про співробітництво в XXI ст. яка і стала основою для подальшого розвитку двосторонніх відносин.

2. 2004–2010 рр. – цей розвиток був припинений через те, що за часів В.Ющенка Україна більше орієнтувалася на Захід та США ніж на АТР, а також з внутрішньополітичними суперечками в Україні. Діалог між країнами був, але носив лише декларативний характер, тобто на практиці нічого суттєвого зроблено не було.

3. з 2010–2013 рр. – керівництво України надавало двосторонньому співробітництву нового значення. Про це свідчать офіційні візити глав держав та урядів країн, підписані договори та декларації, а також активна підготовка спільних проектів у різноманітних сферах. Але з середини 2013 р. ситуація змінилася. Це було пов'язано зі зміною влади в КНР, а потім, політична криза в Україні також негативно відобразилася на двосторонніх відносинах. Нове керівництво Китаю не підтримало В.Януковича ще з самого початку революції на Україні.

Як надалі будуть складатися відносини України з КНР – невідомо. Зараз, першочергове завдання для України – стабілізувати внутрішньополітичну ситуацію. КНР, в свою чергу, займає дуже обережну позицію. З одного боку, підтримує територіальну цілісність України і засуджує прояви сепаратизму, а з іншого закликає нову українську владу припинити жорстокість на південному сході країни і вирішити все шляхом компромісу. Але обидві країни розуміють перспективність двосторонньої співпраці і прагнуть зберегти вже досягнутий рівень стратегічного партнерства.

Список використаних джерел

1. Відбулося засідання Підкомісії з питань співпраці в галузі сільського господарства між Україною та КНР [Електронний ресурс]. – Режим доступу: http://www.ukr-china.com/ua/news/Ukraina_Kitay/Sostoyalos_zasedanie_Podkomissii_po_voprosam_sotrudnichestva_v_oblasti_selskogo_hozyaystva_mez_hdu_Ukrainoy_i_KNR.html.
2. Гончарук А.З. Пріоритетні питання політики України щодо країн Азії. Аналітична доповідь / А.З. Гончарук, О.К. Микал, А.М. Кобзаренко [Електронний ресурс]. – Режим доступу: http://www.niss.gov.ua/content/articles/files/pyt_Azya-dbec8.pdf
3. Декларація про розвиток та поглиблення відносин дружби і співробітництва між Україною і Китайською Народною Республікою від 04.12.1995. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: http://zakon.rada.gov.ua/cgi-bin/laws/main.cgi?nreg=156_057.
4. Державна служба статистики України [Електронний ресурс]. – Режим доступу: http://www.ukrstat.gov.ua/operativ/operativ2014/zd/o_eit/o_eit_u13.htm
5. Китай відмовився будувати новий порт у Євпаторії через окупацію Криму [Електронний ресурс]. – Режим доступу: http://upi.org.ua/news/kitaj_vidmovivsja_buduvati_novij_port_u_evpatoriji_cherez_okupaciju_krimu/2014-06-01-19578
6. Образцова А. Україна – Китай: переагрузка / А.Образцова [Електронний ресурс]. – Режим доступу: http://profil-ua.com/index.phtml?art_id=2194&action=view.
7. Погорелова І.С. Сучасні українсько-китайські відносини: історія становлення та розвитку / І.С. Погорелова [Електронний ресурс]. – Режим доступу: http://www.nbu.gov.ua/portal/Soc_Gum/Vlush/Ist/2010_19/8.pdf
8. Товарооборот между Украиной и Китаем составил 6 млрд. долларов. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: [http://www.rbc.ua/rus/newline/show/tovarooborot-mezhdu-](http://www.rbc.ua/rus/newline/show/tovarooborot-mezhdu-ukrainoy-i-kitaem-v-2010-g-sostavil-lish-16012011041400)

ukrainoy-i-kitaem-v-2010-g-sostavil-lish-16012011041400.

9. Торговельно-економічне співробітництво між Україною та Китаєм [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://china.mfa.gov.ua/ua/ukraine-cn/trade>

10. Угода між Урядом України і Урядом Китайської Народної Республіки про створення Міжурядової українсько-китайської комісії з питань торговельно-економічного співробітництва від 31.10.1992. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: http://zakon.rada.gov.ua/cgi-bin/laws/main.cgi?nreg=156_015.

11. Угода між Урядом України та Урядом Китайської Народної Республіки про торговельно-економічне співробітництво від 08.08.1992. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/156_008

12. Украина и Китай создали Межправительственную комиссию по сотрудничеству [20.04.2011]. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://economics.unian.net/rus/detail/85733>.

13. Joint Statement on Strengthening All-around Bilateral Friendly Relations of Cooperation in the 21st Century between the People's Republic of China and Ukraine 2001.08.06. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.fmprc.gov.cn/eng/wjzb/zjzg/dozys/gjlb/3250/3251/t16835.htm>.

References

1. Vidbulosya zasidannya Pidkomisiyi z pitan spivpratsi v galuzi silskogo gospodarstva mizh Ukrainoyu ta KNR [Elektronnyy resurs]. – Rezhim dostupu: http://www.ukr-china.com/ua/news/Ukraina_Kitay/Sostoyalos_zasedanie_Podkomissii_po_voprosam_sotrudnichestva_v_oblasti_selskogo_hozyaystva_mez_hdu_Ukrainoy_i_KNR.html.
2. Goncharuk A.Z. Prioritetni pitannya politiki Ukrayini schodo krayin Aziyi. Analitichna dopovid / A.Z. Goncharuk, O.K. Mikal, A.M. Kobzarenko [Elektronnyy resurs]. – Rezhim dostupu: http://www.niss.gov.ua/content/articles/files/pyt_Azya-dbec8.pdf
3. Deklaratsiia pro rozvitok ta pogliblennya vidnosin druzhbi i spivrobitnitstva mizh Ukrainoyu i Kitayskoyu Narodnoyu Respublikoyu vid 04.12.1995. [Elektronnyy resurs]. – Rezhim dostupu: http://zakon.rada.gov.ua/cgi-bin/laws/main.cgi?nreg=156_057.
4. Derzhavna sluzhba statistiki Ukrayini [Elektronnyy resurs]. – Rezhim dostupu: http://www.ukrstat.gov.ua/operativ/operativ2014/zd/o_eit/o_eit_u13.htm
5. Kitay vidmovivsya buduvati noviy port u Evpatoriyi cherez okupatsiyu Krimu [Elektronnyy resurs]. – Rezhim dostupu: http://upi.org.ua/news/kitaj_vidmovivsja_buduvati_novij_port_u_evpatoriji_cherez_okupaciju_krimu/2014-06-01-19578
6. Obratsova A. Ukraina – Kitay: perezagruzka / A.Obratsova [Elektronnyy resurs]. – Rezhim dostupu: http://profil-ua.com/index.phtml?art_id=2194&action=view.
7. Pogorelova I.S. Suchasni ukrayinsko-kitayski vidnosini: istoriya stanovlennya ta rozvitku / I.S. Pogorelova [Elektronnyy resurs]. – Rezhim dostupu: http://www.nbu.gov.ua/portal/Soc_Gum/Vlush/Ist/2010_19/8.pdf
8. Tovaroborot mezhdu Ukrainoy i Kitaem sostavil 6 mlrd. dollarov [Elektronnyy resurs]. – Rezhim dostupu: [http://www.rbc.ua/rus/newline/show/tovarooborot-mezhdu-](http://www.rbc.ua/rus/newline/show/tovarooborot-mezhdu-ukrainoy-i-kitaem-v-2010-g-sostavil-lish-16012011041400)
9. Torgovelnno-ekonomichne spivrobitnitstvo mizh Ukrainoyu ta Kitaem [Elektronnyy resurs]. – Rezhim dostupu: <http://china.mfa.gov.ua/ua/ukraine-cn/trade>
10. Ugoda mizh Uryadom Ukrayini i Uryadom Kitayskoyi Narodnoyi Respublki pro stvorennya Mizhuryadovoyi ukrayinsko-kitayskoyi komisiyi z pitan torgovelnno-ekonomichnogo spivrobitnitstva vid 31.10.1992. [Elektronnyy resurs]. – Rezhim dostupu: http://zakon.rada.gov.ua/cgi-bin/laws/main.cgi?nreg=156_015.
11. Ugoda mizh Uryadom Ukrayini ta Uryadom Kitayskoyi Narodnoyi Respublki pro torgovelnno-ekonomichne spivrobitnitstvo vid 08.08.1992. [Elektronnyy resurs]. – Rezhim dostupu: http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/156_008
12. Ukraina i Kitay sozdali Mezhpriavitelstvennyuyu komissiyu po sotrudnichestvu [20.04.2011]. [Elektronnyy resurs]. – Rezhim dostupu: <http://economics.unian.net/rus/detail/85733>.
13. Joint Statement on Strengthening All-around Bilateral Friendly Relations of Cooperation in the 21st Century between the People's Republic of China and Ukraine 2001.08.06. [Elektronnyy resurs]. – Rezhim dostupu: <http://www.fmprc.gov.cn/eng/wjzb/zjzg/dozys/gjlb/3250/3251/t16835.htm>

Ponomareva I. S., professor of International Relations and Foreign Policy Department of Mariupol State University (Ukraine, Mariupol), irini2003@rambler.ru;

Anokhina A. V., student, Mariupol State University (Ukraine, Mariupol), ali-anokhina@yandex.ua

The main directions of cooperation between Ukraine and China in the economic sector

This article explores the economic aspects of bilateral relations between Ukraine and the People's Republic. The author describes the main directions of economic cooperation between the countries since the establishment of diplomatic relations in the present. The main stages of development of bilateral relations in the economic sphere. The main projects between Ukraine and China in trade and economic sectors, such as the immediate and long term. Also, the article analyzes the trade turnover between the countries for the 2009–2014 ii, the structure of exports and imports. The focus is on mutual benefit for both countries cooperate in this direction. The author points out that cooperation with economically strong China to Ukraine an opportunity to acquire additional investments, but also an opportunity to strengthen its position on the international scene. Moreover, the prospects for further cooperation between Ukraine and China in this field.

Keywords: Ukraine and China, investment, trade, economics, cooperation.

Пonomарева І. С., професор кафедри міжнародних відносин, Маріупольський державний університет (Україна, Маріуполь), irini2003@rambler.ru;

Анохіна А. В., студентка, Маріупольський державний університет (Україна, Маріуполь), ali-anokhina@yandex.ua

Основные направления сотрудничества Украины и КНР в экономической сфере

Исследовано экономический аспект двусторонних отношений Украины и Китайской Народной Республики. Автор характеризует основные направления экономического сотрудничества между странами, с момента установления дипломатических отношений к современности. Исследованы основные этапы развития двусторонних отношений в экономической сфере. Рассмотрены основные проекты между Украиной и КНР в торгово-экономической области, как первоочередные, так и долгосрочные. Также, в статье анализируется товарооборот между государствами за 2009–2014 гг., структура экспорта и импорта. Акцентируется внимание на взаимовыгодности для обеих стран сотрудничества в данном направлении. Автор отмечает, что сотрудничество с экономически сильной КНР, для Украины возможность не только получить дополнительные инвестиции, но и усилить свои позиции на международной арене. Кроме того, рассмотрены перспективы дальнейшего сотрудничества Украины и КНР в этом направлении.

Ключевые слова: Украина и КНР, инвестиции, товарооборот, экономическая сфера, сотрудничество.

* * *

УДК 323.15(438)(=161.2)

Висоцька Г. В.

аспірантка кафедри міжнародних відносин та зовнішньої політики, Чорноморський державний університет ім. Петра Могили (Україна, Миколаїв), g.visotskaya@gmail.com

Роль Польської держави у суспільно-політичному житті української національної меншини

Висвітлена суспільно-політична діяльність української національної меншини сучасної Польщі. Зокрема, проаналізовано роль Польського уряду у житті представників української меншини. Висвітлені проблеми, з якими зіткнулась українська спільнота у різні періоди польсько-українських взаємин. Зазначені заходи Польської держави щодо нормалізації суспільно-політичної діяльності українців в Польщі. Проаналізовані документи, які регламентують діяльність представників української національної меншини. Проаналізовано термін “соціальний стереотип”. Висвітлене ставлення польського населення до представників української спільноти, яка проживає в Республіці Польща, у різні періоди.

Ключові слова: українська національна меншина, Республіка Польща, Польський уряд, суспільно-політична діяльність.

Важливими принципами демократичної ефективної етнополітики є: дотримання загальнонаціональних; регіональних та етнічних інтересів; забезпечення оптимального задоволення етнокультурних потреб як титульного етносу так національних і етнічних меншин, захист та безпека меншин на рівні із титульним етносом. Враховуючи ці принципи, державна політика у

сфері етнічних відносин прогресує та розвивається у напрямку безконфліктності та без ризику дестабілізації політичного режиму сепаратизмськими та ірредентизмськими настроями. Для майбутнього європейського суспільства і, зокрема, для України та її західних сусідів – країн Центрально-Східної Європи, важливим є вирішення проблем етнічних меншин з метою мінімізації загроз і ризиків, що латентно існують у цій сфері. Згідно з європейськими стандартами, ці питання постійно потребують пошуку таких політичних відповідей та практичних інструментів, які враховували би багатокультурні аспекти сьогоденної ситуації. Запровадження візового режиму після вступу Польщі до ЄС і пов'язане з ним ускладнення процесу перетинання людьми, товарами та послугами українсько-польського кордону, зменшення контактів між представниками численних польської та української національних меншин, що обумовило певні негативні наслідки в українсько-польських відносинах. Приєднання Польщі до Шенгенської угоди з 1 січня 2008 року, призвело до появи нових негативних політичних і економічних наслідків, як-то подальше обмеження свободи в'їзду і перебування громадян України на території РП (платні візи тощо). Координація зусиль України та Польщі на поліпшенні консульських послуг для громадян України, розвитку і модернізації пунктів перетину кордону, видачі багаторазових Шенгенських віз, дозволів на проживання, можливості отримання віз для мешканців прикордонних регіонів за спрощеною процедурою можуть стати заходами, здатними суттєво зменшити негативні наслідки для України й українсько-польських відносин, пов'язані з приєднанням Польщі до Шенгенської угоди.

Сприйняття поляками України та українців відбувається на двох рівнях – офіційному (дипломатичному) і суспільному (громадському). У першому випадку Україну асоціюють із молодою демократичною державою, якій, водночас, притаманний високий рівень корупції, а в другому – виокремлюють ширість українців, почуття самостійності та культурну схожість з поляками. У своєму ставленні до України мешканці Польщі поділились на три рівноцінні групи та заявляють про позитивне, нейтральне та негативне її сприйняття [13].

Українська спільнота бере активну участь як у суспільно-політичному житті держави де проживає, так і в процесі налагодження відносин між Республікою Польща і Україною. Разом із позитивними процесами на міждержавному рівні, а також певними сприятливими тенденціями щодо української національної меншини з боку польських державних чинників не всі процеси відбувалися “гладко”. Залишилися певні упередження та стереотипи.

У польському й українському суспільствах початку 1990-х років процес заміни старих стереотипів особливо активізувався, оскільки незалежні Польща та Україна виникли в цей час із власними концепціями спільного минулого та майбутнього [14].

Вперше термін “соціальний стереотип” у науковий обіг увів американський журналіст Волтер Ліппман. У книзі “Громадська думка” (1922) він називав стереотипами “образи в наших головах, які відмінні від